

PATRICK COCKBURN

Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΤΖΙΧΑΝΤΙΣΤΩΝ

ΤΟ ΙΣΛΑΜΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ Η ΝΕΑ ΕΞΕΓΕΡΣΗ ΤΩΝ ΣΟΥΝΙΤΩΝ

ΜΕΤΟΙΧΜΙΟ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΟΙ ΕΚΑΤΟ ΗΜΕΡΕΣ

Το καλοκαίρι του 2014, μέσα σε εκατό μέρες, το Ισλαμικό Κράτος του Ιράκ και του Λεβάντε (Ισλαμικό Κράτος) άλλαξε την πολιτική κατάσταση στη Μέση Ανατολή.

Οι τζιχαντιστές μαχητές συνδύασαν τον θρησκευτικό φανατισμό με τη στρατιωτική εμπειρία και κέρδισαν θεαματικές και απροσδόκπτες νίκες εναντίον των ιρακινών, συριακών και κουρδικών δυνάμεων. Το Ισλαμικό Κράτος κυριάρχησε στους κόλπους της σουνιτικής αντιπολίτευσης που στρεφόταν εναντίον των κυβερνήσεων στο Ιράκ και τη Συρία, καθώς επεκτεινόταν παντού, από τα ιρακινά σύνορα με το Ιράν, στο ιρακινό Κουρδιστάν και μέχρι τα περίχωρα του Χαλεπίου, της μεγαλύτερης πόλης της Συρίας.

Κατά τη διάρκεια της ραγδαίας ανόδου του, το Ισλαμικό Κράτος δρούσε σαν να μεθούσε από τους θριάμβους του. Δεν νοιαζόταν για το ότι η λίστα των εχθρών του

μεγάλωνε, φέρνοντας στο ίδιο στρατόπεδο, λόγω του κοινού φόβου για τους φονταμενταλιστές, αντιπάλους πολλών χρόνων όπως οι ΗΠΑ και το Ιράν.

Η Σαουδική Αραβία και οι σουνιτικές μοναρχίες του Κόλπου συμμετείχαν στις αμερικανικές επιθέσεις ενάντια στο Ισλαμικό Κράτος γιατί ένιωσαν ότι αποτελούσε τον μεγαλύτερο κίνδυνο για την ίδια την επιβίωσή τους και για το πολιτικό κατεστημένο στη Μέση Ανατολή απ' όσους είχαν αντιμετωπίσει από το 1990, τότε που ο Σαντάμ Χουσέιν εισέβαλε στο Κουβέιτ.

Το Ιράκ και η Συρία κινούνταν σταθερά προς την αποσύνθεση, καθώς οι διάφορες κοινότητες –Σίιτες, Σουνίτες, Κούρδοι, Αλαουίτες και χριστιανοί– αντιλαμβάνονταν ότι πολεμούν για την ίδια την ύπαρξή τους. Ανηλεές στην επιβολή της συμμόρφωσης με την αποκλειστική και σεκταριστική εκδοχή του για το Ισλάμ, το Ισλαμικό Κράτος σκότωνε ή εξεδίωκε όσους στοχοποιούσε ως «αποστάτες» και «πολυθεϊστές» ή όσους απλώς εναντιώνονταν στην εξουσία του. Οι γέτες του ήταν γεννήματα του δεκάχρονου πολέμου στο Ιράκ και τη Συρία. Η σκόπιμη χρήση μαρτύρων ως βομβιστών αυτοκτονίας συνιστούσε ένα κεντρικό και αποφασιστικής σημασίας χαρακτηριστικό της πολεμικής του τακτικής. Από την εποχή των Κόκκινων Χμερ στην Καμπότζη, σαράντα χρόνια νωρίτερα, είχε να δει ο κόσμος κάτι παρόμοιο σε ό,τι αφορά τη χρήση δημόσιας βίας για την τρομοκρατία του αντιπάλου.

Η 10η Ιουνίου 2014 ήταν η κρίσιμη ημερομηνία,

όταν το Ισλαμικό Κράτος κατέλαβε τη βόρεια πρωτεύουσα του Ιράκ, τη Μοσούλη, ύστερα από τέσσερις ημέρες μαχών. Στις 23 Σεπτεμβρίου, οι ΗΠΑ επέκτειναν τις αεροπορικές επιδρομές στη Συρία, για να αποτρέψουν την εξάπλωση των τζιχαντιστών. Στις 105 μέρες που χωρίζουν αυτά τα δύο γεγονότα, το Ισλαμικό Κράτος ξεχύθηκε φρενιασμένα στο Ιράκ και τη Συρία, κατατροπώνοντας με ευκολία τους εχθρούς του, μολονότι αυτοί ήταν περισσότεροι και καλύτερα εξοπλισμένοι. Φυσικά, απέδωσαν τις νίκες τους σε θεϊκή παρέμβαση.

Στην άλλη μεριά, ο ιρακινός στρατός είχε 350.000 στρατιώτες, για τους οποίους είχε δαπανήσει 41,6 δισεκατομμύρια δολάρια την περίοδο 2011-2014. Ωστόσο, η δύναμή του διαλύθηκε χωρίς ιδιαίτερη αντίσταση. Πεταμένες στρατιωτικές στολές και πολεμικό υλικό βρέθηκε σκορπισμένο στους δρόμους που οδηγούσαν στο Κουρδιστάν και στην ασφάλεια.

Μέσα σε δύο εβδομάδες, όσα εδάφη στο βόρειο και δυτικό Ιράκ δεν ήταν υπό τον έλεγχο των Κούρδων, πέρασαν στα χέρια του Ισλαμικού Κράτους. Στα τέλη του Ιουνίου, η νέα κρατική οντότητα, ανακοίνωνε ότι εγκαθίδρυε ένα χαλιφάτο σε μεγάλα τμήματα του Ιράκ και της Συρίας. Ο ηγέτης τους, ο Αλί Αμπού Μπακρ Αλ Μπαγκντάντι, ανακοίνωσε ότι ήταν «ένα κράτος όπου Άραβες και μη Άραβες, λευκοί και μαύροι, οι ανατολίτες και οι δυτικοί είναι όλοι αδέρφια ...η Συρία δεν είναι για τους Σύριους και το Ιράκ δεν είναι για τους Ιρακινούς. Η Γη είναι του Αλλάχ».

Τα λόγια του Αλ Μπαγκντάντι έδειχναν ότι είχε μεθύσει από τις στρατιωτικές νίκες, μια μέθη που ενισχυόταν καθώς οι μαχητές του οδηγούσαν τους αντιπάλους τους από τη μία ήττα στην άλλη.

Η επαπειλούμενη κατάληψη της Τρμπιλ τον Αύγουστο του 2014 παρακίνησε την αμερικανική παρέμβαση με αεροπορικές επιδρομές μέσα στο Ιράκ, που αργότερα επεκτάθηκαν, από τις 23 Σεπτεμβρίου, στη Συρία. Η αμερικανική αεροπορική ισχύς δεν αρκεί για να εξαφανίσει ή και να περιορίσει το Ισλαμικό Κράτος, αλλά έχει αναγκάσει τους μαχητές του να εγκαταλείψουν τον ημισυμβατικό πόλεμο που διεξήγαν: Να εφορμούν δηλαδή αιφνιδιαστικά, με πολλά οχήματα (αμερικανικά Χάμβις, που συνήθως είχαν υφαρπάξει από τον ιρακινό στρατό) γεμάτα βαριά οπλισμένους μαχητές. Αντί αυτής της τακτικής, τώρα χρησιμοποιείται ο ανταρτοπόλεμος, καθώς μάλιστα το Ισλαμικό Κράτος δεν ελπίζει πλέον σε ένα γρήγορο τελειωτικό χτύπημα εναντίον του Μπάσαρ αλ Άσαντ, των Σύριων Κούρδων ή των άλλων συριακών ομάδων της αντιπολίτευσης με τις οποίες συγκρούεται στον ενδοεπαναστατικό εμφύλιο που μαίνεται από τον Ιανουάριο του 2014.

Μέσα σε αυτές τις εκατό ημέρες, η πολιτική γεωγραφία του Ιράκ άλλαζε μπροστά στα μάτια των ανθρώπων. Παντού υπήρχαν εμφανή δείγματα αυτής της αλλαγής. Οι κάτοικοι της Βαγδάτης μαγειρεύουν σε κουζίνες υγραερίου γιατί η παροχή ηλεκτρικού ρεύματος είναι ιδιαίτερα αναξιόπιστη. Όμως σύντομα, η έλλειψη φιαλών υγραερίου

κατέστη μόνιμη, γιατί αυτές έρχονταν από το Κιρκούκ, και ο δρόμος από τη Βαγδάτη προς το Κιρκούκ, όπως και ο δρόμος για τον βορρά, είχε καταληφθεί από τους μαχητές του Ισλαμικού Κράτους. Για να νοικιάσεις ένα φορτηγό που θα διασχίσει τα 320 χιλιόμετρα από την κουρδική πρωτεύουσα Ίρμπιλ έως τη Βαγδάτη σήμερα κοστίζει 10.000 δολάρια, όταν πριν από έναν μήνα κόστιζε 500. Υπήρχαν επίσης δυσοίωνα σημάδια ότι οι Ιρακινοί φοβούνταν ξέσπασμα βίας στο άμεσο μέλλον, καθώς οι τιμές των όπλων και των πυρομαχικών εκτοξεύτηκαν στα ύψη. Η τιμή μιας σφαίρας για καλάσνικοφ γρήγορα τριπλασιάστηκε, αγγίζοντας τα 3.000 ιρακινά δηνάρια (περίπου 1,5 ευρώ). Ήταν αδύνατον πλέον να βρεις καλάσνικοφ από τους εμπόρους όπλων. Η τιμή των πιστολιών που μπορούσε κάποιος να αγοράσει είχε τριπλασιαστεί μέσα σε μία εβδομάδα. Ξαφνικά, όλοι σχεδόν είχαν όπλα, ακόμα και οι κοιλαράδες τροχονόμοι με τις λευκές στολές, οι οποίοι άρχισαν να φέρουν αυτόματα.

Πολλοί από τους ένοπλους που εμφανίστηκαν στους δρόμους της Βαγδάτης και σε άλλες πόλεις όπου κυριαρχούσαν οι Σιίτες ανήκαν σε σιιτικές πολιτοφυλακές. Κάποιοι μάλιστα ανήκαν στην οργάνωση Ασάιμπ Αχλ Αλ-Χακ, μια ομάδα που αποσχίστηκε από το κίνημα του λαϊκιστή και εθνικιστή κληρικού Μουκτάντα αλ Σαντρ. Αυτή η οργάνωση ελέγχεται εν μέρει από τον πρωθυπουργό Νούρι αλ Μάλικι και τους Ιρανούς. Το γεγονός ότι η κυβέρνηση βασιζόταν στην πολιτοφυλακή μιας σέκτας για την

άμυνα της πρωτεύουσας συνιστούσε και αυτό ένδειξη του βαθμού κατάρρευσης των κρατικών δυνάμεων ασφαλείας.

Είναι πραγματικά ειρωνεία άλλωστε ότι ένα από τα ελάχιστα επιτεύγματα του Μάλικι ήταν η επικράτησή του επί των σιιτικών πολιτοφυλακών το 2008. Τώρα, όμως, τους ενθάρρυνε να επιστρέψουν στους δρόμους. Πολύ σύντομα, τις νύχτες, πτώματα πετάγονταν στα σκουπίδια. Τα δελτία ταυτοτήτων τους ήταν εξαφανισμένα αλλά όλοι υπέθεταν ότι ήταν Σουνίτες, θύματα των αποσπασμάτων θανάτου των πολιτοφυλακών. Το Ιράκ φαινόταν να γλιστρά στο χείλος μιας αβύσσου, όπου η έκταση των σφαγών μεταξύ των φατριών θα συναγωνιζόταν αυτή του εμφύλιου πολέμου μεταξύ Σουνιτών και Σιιτών το 2006-7.

Οι εκατό μέρες του Ισλαμικού Κράτους σηματοδοτούν το τέλος μιας ιδιαίτερης περιόδου στην ιρακινή ιστορία, η οποία εγκαινιάστηκε με την ανατροπή του Σαντάμ Χουσέιν μετά την εισβολή των ΗΠΑ και της Βρετανίας τον Μάρτιο του 2003. Από τότε, ξεκίνησε η προσπάθεια της ιρακινής αντιπολίτευσης να εκδιώξει το παλιό καθεστώς και τους ξένους συμμάχους και να δημιουργήσει ένα νέο Ιράκ όπου οι τρεις κοινότητες θα μοιράζονταν την εξουσία στη Βαγδάτη. Το πείραμα απέτυχε με καταστροφικές συνέπειες. Μάλιστα, φαίνεται ότι θα είναι αδύνατη η αναβίωση αυτού του σχεδίου, γιατί οι διαχωριστικές πολεμικές γραμμές μεταξύ Κούρδων, Σουνιτών και Σιιτών είναι πλέον πολύ πιο σταθερές και δηλητηριασμένες. Η ισορροπία ισχύος μέσα στο Ιράκ μετατοπίζεται. Το ίδιο ισχύει και για

τα de facto σύνορα του κράτους, με το επεκτεινόμενο και όλο και πιο ανεξάρτητο Κουρδιστάν. Οι Κούρδοι έχουν χρησιμοποιήσει καιροσκοπικά την κρίση για να διασφαλίσουν εδάφη που ανέκαθεν διεκδικούσαν και τα σύνορα Συρίας-Ιράκ δεν υφίστανται πλέον.

Το Ισλαμικό Κράτος είναι πολύ έμπειρο στη χρήση του φόβου. Τα βίντεο που δημιουργεί με τους μαχητές του να εκτελούν Σίιτες στρατιώτες και οδηγούς φορτηγών έχουν παίξει σημαντικό ρόλο στο να ρίξουν το πητικό των Σιιτών φαντάρων τις μέρες της κατάληψης της Μοσούλης και του Τικρίτ.

Επίσης, σκληρές σκηνές αναρτήθηκαν στο διαδίκτυο όταν το Ισλαμικό Κράτος τον Αύγουστο κατατρόπωσε τους Πεσμεργκά (τους Κούρδους στρατιώτες) της Περιφερειακής Κυβέρνησης του Κουρδιστάν. Ο φόβος όμως έχει ενώσει μια σειρά από αντιπάλους του Ισλαμικού Κράτους που πριν εχθρεύονταν ο ένας τον άλλο.

Στο Ιράκ, δημοσίως, οι ΗΠΑ και οι Ιρανοί αλληλοκατηγορούνται. Όταν όμως τον Σεπτέμβριο οι σιιτικές πολιτοφυλακές που ελέγχονται από το Ιράν επιτέθηκαν στο Ισλαμικό Κράτος για να λύσουν την πολιορκία της τουρκομανικής πόλης Αμερλί, βόρεια από τη Βαγδάτη, η προέλασή τους κατέστη δυνατή χάρη στους αμερικανικούς αεροπορικούς βομβαρδισμούς των θέσεων του Ισλαμικού Κράτους.

Την ίδια περίοδο, ο αφερέγγυος ιρακινός πρωθυπουργός Νούρι αλ Μάλικι αντικαταστάθηκε από τον

Χάιντερ αλ Αμπάντι, μια αλλαγή που υποστηρίχθηκε τόσο από την Ουάσινγκτον όσο και από την Τεχεράνη. Για μια στιγμή, ο Μάλικι σκέφτηκε να αντισταθεί στην αντικατάστασή του με κινητοποίηση στρατιωτικών μονάδων στην κεντρική Βαγδάτη που ήταν πιστές σε αυτόν. Δέχθηκε όμως σκληρές προειδοποιήσεις για τις πραξικοπηματικές προθέσεις του από Ιρανούς και Αμερικανούς αξιωματούχους.

Σίγουρα, οι εκπρόσωποι των Αμερικανών και των Ιρανών αρνούνται την ύπαρξη δραστήριας συνεργασίας. Για την ώρα, ωστόσο, επιδιώκουν παράλληλες πολιτικές απέναντι στο Ισλαμικό Κράτος, επικοινωνώντας τις προθέσεις τους μέσω τρίτων μερών και των μυστικών υπηρεσιών. Αυτό δεν είναι κάτι καινούργιο. Όπως πάντα έλεγαν με κυνισμό οι Ιρακινοί, όταν το ζήτημα είναι το Ιράκ «οι Ιρανοί και οι Αμερικανοί φωνάζουν ο ένας στον άλλο πάνω από τραπέζι, αλλά από κάτω σφίγγουν τα χέρια». Τέτοιες θεωρίες συνωμοσίας μπορεί να είναι υπερβολικές, ωστόσο αληθεύει ότι το χάσμα μεταξύ αυτών που λέει η Ουάσινγκτον και αυτών που κάνει αναφορικά με τις σχέσεις των ΗΠΑ και των ευρωπαϊών συμμάχων τους αφενός και του Ιράν και της συριακής κυβέρνησης αφετέρου είναι μεγαλύτερο απ' ό,τι προηγουμένως.

Η επίθεση του Ισλαμικού Κράτους στους Κούρδους και, ειδικότερα, στους Κούρδους Γιαζιντι στις αρχές Αυγούστου εγκαινίασε ένα νέο κεφάλαιο στην ιστορία της αμερικανικής εμπλοκής στο Ιράκ. Η γρήγορη ήττα των Πεσμεργκά, που θεωρούνταν πολύ καλύτεροι μαχητές από

τους Ιρακινούς στρατιώτες, έδειξε για μια ακόμα φορά τη στρατιωτική δεινότητα του Ισλαμικού Κράτους. Είναι βέβαια πιθανό η φήμη των Πεσμεργκά να ήταν μεγαλοποιημένη. Δεν είχαν πολεμήσει με κανέναν, εκτός από τις μεταξύ τους συμπλοκές, για ένα τέταρτο του αιώνα. Ένας παρατηρητής που τους γνώριζε καλά αναφερόταν σε αυτούς με την έκφραση «peche melba» (βουτυρόπαιδα), προσθέτοντας ότι ήταν «καλοί μόνον για ενέδρες στα βουνά».

Ταραγμένοι από τις αιφνίδιες επιτυχίες του Ισλαμικού Κράτους, οι ΗΠΑ ξεκίνησαν τις επεμβάσεις τους με αεροπορικές επιδρομές, για να προστατεύσουν την κούρδικη πρωτεύουσα Ίρμπιλ. Από τη στιγμή εκείνη οι ΗΠΑ επέστρεψαν στις πολεμικές επιχειρήσεις. Αλλά γενικά ήταν πιο απρόθυμες και με μεγαλύτερη επίγνωση, απ' ό,τι το 2003, για τις επικίνδυνες πολιτικές περιπλοκές των πολεμικών επιχειρήσεων στο Ιράκ. Ο πρόεδρος Ομπάμα και άλλοι Αμερικανοί αξιωματούχοι επαναλάμβαναν ότι στον βαθμό που οι ΗΠΑ θα χρησιμοποιούσαν τη στρατιωτική τους ισχύ επιζητούν έναν αξιόπιστο εταίρο στη Βαγδάτη και μια πιο περιεκτική και λιγότερο φατριαστική κυβέρνηση. Το σχέδιο της Ουάσινγκτον ήταν λογικό. Ο στόχος ήταν να διαχωριστεί η σουνιτική κοινότητα από το Ισλαμικό Κράτος και να απομονωθούν οι εξτρεμιστές. Το ίδιο, λίγο πολύ, είχε γίνει το 2007, κατά τη διάρκεια της «Εφόδου», με τη χρήση μεγάλου αριθμού Αμερικανών στρατιωτών. Οι Αμερικανοί ισχυρίζονταν ότι, προκειμένου να υπάρξει συμφιλίωση με ένα μέρος τουλάχιστον της ιρακινής σου-

νιτικής κοινότητας, έπρεπε η κυβέρνηση της Βαγδάτης να έχει τη βούληση να μοιραστεί την εξουσία, τα χρήματα και τις δουλειές με τους Σουνίτες.

Όπως πολλές φορές συμβαίνει στο Ιράκ και τη Συρία, πολύ εύκολα λέγονταν αυτά αλλά δύσκολα γίνονταν. Πολλοί από τους Σουνίτες που ζουν υπό το νέο χαλιφάτο δεν συμπαθούν τα νέα αφεντικά τους και τους φοβούνται. Όμως ήταν ακόμα πιο φοβισμένοι από τον ιρακινό στρατό, τις σιιτικές πολιτοφυλακές και τους Κούρδους στο Ιράκ, καθώς και τον συριακό στρατό και τις φιλικές προς τον Άσαντ πολιτοφυλακές στη Συρία.

Το δίλημμα που αντιμετώπιζαν οι Σουνίτες στο Ιράκ και τη Συρία απεικονίζεται με γλαφυρότητα σε ένα μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από μια φίλη Σουνίτισσα στη Μοσούλη, η οποία έχει κάθε λόγο να αντιπαθεί το Ισλαμικό Κράτος. Το μήνυμα στάλθηκε τον Σεπτέμβριο, αφότου η γειτονιά της βομβαρδίστηκε από την ιρακινή αεροπορία. Αξίζει να παρατεθεί ολόκληρο καθώς δείχνει πόσο δύσκολο θα είναι για τους Σουνίτες του Ιράκ να μη βλέπουν στην κυβέρνηση της Βαγδάτης έναν μισητό εχθρό. Γράφει: «Ο βομβαρδισμός έγινε από την κυβέρνηση. Οι αεροπορικές επιδρομές επικεντρώθηκαν σε γειτονίες που έμεναν πολίτες. Ίσως ήθελαν να πετύχουν δύο βάσεις του Ισλαμικού Κράτους. Αλλά κανένας γύρος βομβαρδισμών δεν βρήκε τον στόχο του. Ο ένας στόχος είναι ένα σπίτι κολλητά σε μία εκκλησία, όπου μένουν άνδρες του Ισλαμικού Κράτους. Είναι δίπλα στη γεννήτρια της αγοράς και

γύρω στα 200 με 300 μέτρα από το σπίτι μας. Ο βομβαρδισμός είχε οδυνηρές επιπτώσεις μόνον στους πολίτες καθώς κατέστρεψε τη γεννήτρια. Τώρα γράφω από μια συσκευή στο σπίτι της αδελφής μου, το οποίο είναι άδειο. Ο βομβαρδισμός της κυβέρνησης δεν χτύπησε κανέναν από το Ισλαμικό Κράτος. Μόλις είχα νέα από έναν συγγενή που μας επισκέφτηκε για να δει πώς είμαστε. Μας είπε ότι λόγω του βομβαρδισμού πολλοί νέοι κατατάσσονται στο Ισλαμικό Κράτος κατά δεκάδες ή και εκατοντάδες, γιατί το μίσος τους προς την κυβέρνηση εντάθηκε, γιατί αυτή δεν ενδιαφέρεται εάν οι Σουνίτες στοχοποιούνται και σκοτώνονται. Οι κυβερνητικές δυνάμεις πήγαν στο Αμέρλι, ένα σιιτικό χωριό που περιβάλλεται από δεκάδες σουνιτικά χωριά, μολονότι αυτό ποτέ δεν κατακτήθηκε από το Ισλαμικό Κράτος. Οι κυβερνητικές πολιτοφυλακές επιτέθηκαν στα γύρω σουνιτικά χωριά, σκοτώνοντας εκατοντάδες, με τη βοήθεια αμερικανικών αεροπορικών επιδρομών».

Πολλά από αυτά ισχύουν και για τη Συρία. Το Ισλαμικό Κράτος είναι πιο δημοφιλές σε πολλά σουνιτικά χωριά και πόλεις που έχει καταλάβει γύρω από το Χαλέπι από πολλές άλλες επαναστατικές ομάδες, οι οποίες ρέπουν προς τη ληστεία. Στην περιοχή αυτή, στα τρία χρόνια πολεμικών συρράξεων, το Ισλαμικό Κράτος είναι στην επίθεση και έχει καταφέρει τις πιο οδυνηρές ήττες στον συριακό στρατό. Σε μια επίθεση μάλιστα, κατέλαβε μια καλά οχυρωμένη αεροπορική βάση στην Ταμπάκα, στην ανατολική Συρία. Η Κάρεν Κόνινγκ Αμπού Ζάιντ, μέλος της Επι-

τροπής Έρευνας των Ηνωμένων Εθνών για τη Συρία, είπε ότι εκείνη την περίοδο όλο και περισσότεροι Σύριοι επαναστάτες αποσκιρτούσαν προς το Ισλαμικό Κράτος. «Βλέπουν ότι είναι καλύτερο, αυτοί οι τύποι είναι πιο δυνατοί, αυτοί οι τύποι κερδίζουν μάχες, παίρνουν χρήματα, μπορούν να μας εκπαιδεύσουν».

Οι αεροπορικές επιδρομές των ΗΠΑ πιθανόν να επιφέρουν απώλειες στο Ισλαμικό Κράτος και να δυσκολέψουν κατά πολύ τις κινήσεις των οχημάτων του στους δρόμους. Όμως το γεγονός ότι αποτελούν στόχο των αμερικανικών αεροπλάνων έχει και πλεονεκτήματα αφού, μοιραία, θα υπάρχουν απώλειες πολιτών. Η αεροπορική ισχύς δεν μπορεί να αντικαταστήσει έναν αξιόπιστο σύμμαχο επί του εδάφους. Επιπλέον, μπορεί να αποδειχτεί αντιπαραγωγική διότι αποξενώνει τον τοπικό πληθυσμό. Κάποιες απώλειες θα υπάρξουν για το Ισλαμικό Κράτος, αλλά αυτοί έχουν πάει στο Ιράκ και τη Συρία με τη σαφή πρόθεση να γίνουν μάρτυρες. Ήδη από τις αρχές Οκτωβρίου είχε γίνει φανερό πόσο προβληματική είναι η τακτική του περιορισμού τού Ισλαμικού Κράτους μόνον μέσω αεροπορικών επιδρομών καθώς οι μαχητές του προέλασαν εναντίον των Σύριων στο Κομπάνι και εναντίον των ιρακινών κυβερνητικών δυνάμεων δυτικά της Βαγδάτης. Η πολιτική αδυναμία της υπό την ηγεσία των Ηνωμένων Πολιτειών συμμαχίας αρχίζει επίσης να γίνεται εμφανής. Προεξάρχοντα μέλη της, όπως η Σαουδική Αραβία, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα και η Τουρκία, ήταν εχθρικά τόσο

απέναντι στην κυβέρνηση του Άσαντ, τους Σύριους Κούρδους και αυτούς που πολεμούσαν το Ισλαμικό Κράτος επί του εδάφους όσο και απέναντι στο ίδιο το Ισλαμικό Κράτος.

Ο αντιπρόεδρος των ΗΠΑ, Τζο Μπάιντεν, αποκάλυψε τις πραγματικές απόψεις της αμερικανικής κυβέρνησης για τους περιφερειακούς και Σύριους συμμάχους της, όταν με όχι ιδιαίτερα διπλωματική ειλικρίνεια, μίλησε στο Ινστιτούτο Πολιτικής του Πανεπιστημίου του Χάρβαρντ, στο φόρουμ Τζον Φ. Κένεντι Τζ., στις 2 Οκτωβρίου. Είπε στο ακροατήριο ότι η Σαουδική Αραβία, η Τουρκία, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα «ήταν αποφασισμένοι να ανατρέψουν τον Άσαντ, αλλά ο πραγματικός τους στόχος ήταν να υποκινήσουν έναν πόλεμο μεταξύ Σουνιτών-Σιιτών. Τι έκαναν; Μοίρασαν αφειδώς εκατοντάδες δολάρια και δεκάδες χιλιάδες τόνους όπλων σε όποιον ήταν πρόθυμος να πολεμήσει εναντίον του Άσαντ, όμως οι άνθρωποι στους οποίους παρέχονταν όλα αυτά ήταν η Αλ Νούσρα, η Αλ Κάιντα και τα εξτρεμιστικά στοιχεία των τζιχαντιστών που έρχονταν από άλλα μέρη του κόσμου». Πρόσθεσε ότι το Ισλαμικό Κράτος, ενώ ήταν υπό πίεση στο Ιράκ, κατόρθωσε να ανακτήσει τη δύναμή του στη Συρία. Αναφορικά δε με την αμερικανική πολιτική της στρατολόγησης «μετριοπαθών» για να πολεμήσουν τόσο το Ισλαμικό Κράτος όσο και τον Άσαντ, ο Μπάιντεν ανέφερε ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες ανακάλυψαν πως στη Συρία «δεν υπάρχει μετριοπαθές κέντρο, γιατί το μετριοπαθές κέντρο απαρτίζεται από μαγαζάτορες, όχι από στρατιώτες». Σπάνια έχουν περιγρα-

φεί με τέτοια ακρίβεια οι πραγματικές δυνάμεις που δημιούργησαν το Ισλαμικό Κράτος και την τρέχουσα κρίση σε Ιράκ και Συρία.

PATRICK COCKBURN

Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΤΖΙΧΑΝΤΙΣΤΩΝ

ΤΟ ΙΣΛΑΜΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ Η ΝΕΑ ΕΞΕΓΕΡΣΗ ΤΩΝ ΣΟΥΝΙΤΩΝ

Ένα εκπαιδευτικό βιβλίο, γραμμένο εν θερμώ από τον διάσημο ανταποκριτή στη Μέση Ανατολή Patrick Cockburn, στο οποίο αναλύονται τα γεγονότα που οδήγησαν στην άνοδο του Ισλαμικού Κράτους, μία από τις μεγαλύτερες πανωλεθρίες της εξωτερικής πολιτικής της Δύσης.

Μολονότι μπορούσαν να πραγματοποιούν θεαματικές επιθέσεις, όπως αυτή της 11ης Σεπτεμβρίου 2001, οι οργανώσεις των τζιχαντιστών, με πρώτη τη διαβόητη Αλ Κάιντα, δεν ήταν σημαντικές δυνάμεις με εδαφικούς όρους. Άλλωστε, η στρατιωτική τους ισχύς είχε δεχτεί μεγάλο πλήγμα με την αμερικανική εισβολή στο Αφγανιστάν. Σήμερα όμως όλα αυτά έχουν αλλάξει. Εκμεταλλευόμενοι τα στραβοπατήματα της Δύσης τόσο στους πολέμους του Αφγανιστάν, της Λιβύης και της Συρίας, όσο και στις εκτιμήσεις σε σχέση με τη Συρία και τις εξεγέρσεις της Αραβικής Άνοιξης, οι τζιχαντιστές έχουν πετύχει εντυπωσιακές νίκες που οδήγησαν στη δημιουργία ενός χαλιφάτου το οποίο εκτείνεται από τη σουνιτική ενδοχώρα του Ιράκ έως μεγάλα τμήματα της βορειοανατολικής Συρίας.

Οι κοσμικές και δημοκρατικές πολιτικές που υποτίθεται ότι ήρθαν στο προσκήνιο με την Αραβική Άνοιξη έχουν θαφτεί από την επιστροφή των τζιχαντιστών. Και, κατά πάσα πιθανότητα, για άλλη μια φορά, η Δύση θα καταστεί ένας από τους στόχους.

Πώς πήγαν τα πράγματα τόσο στραβά;

**Απλούστατα ο καλύτερος δυτικός δημοσιογράφος στο Ιράκ σήμερα,
Seymour Hersh, δημοσιογράφος**

**Εξαιρετικό βιβλίο.
BBC News**

ISBN: 978-960-566-886-0

9 789605 668860

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 6886